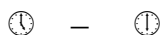


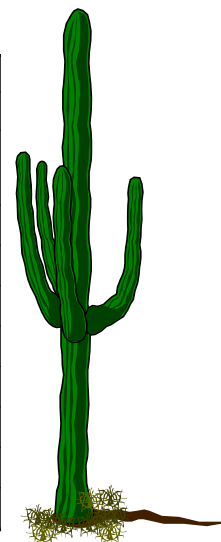
**Spolek pěstitelů kaktusů a sukulentů v Praze – zal. 1922****Věstník****č. 214**

15. 5. 2014

**1. Přednášky:**

**Konají se ve Velké geologické posluchárně UK, Albertov 6, Praha 2  
ve čtvrtek, začátek v 18.00 hod., sál otevřen od 17.30 hod.**

Termínový kalendář na rok 2014					
	výbor	knihovna		přednáška	téma – autor
<b>Květen</b>	6. 5.	15. 5.	29. 5.	15. 5.	Otakar Melichar: Africké sukulentní pel-mel
<b>Červen</b>		5. 6.	16. 6.	–	
<b>Červen</b>	31. 5.– 15. 6. 2014 <b>výstava</b>				
<b>Srpen</b>	26. 8.	–	–	–	
<b>Září</b>	2. 9.	4. 9.	18. 9.	18. 9.	Vít Zavadil: Kuba
<b>Září</b>	4. 9 – 14. 9. 2014 <b>výstava</b>				
<b>Říjen</b>	7. 10.	2. 10.	16. 10.	16. 10.	Jiří Janda: Rod Monanthes
<b>Listopad</b>	4. 11.	6. 11.	20. 11.	20. 11.	Milan Kůrka: Kvetoucí Argentina
<b>Prosinec</b>	2. 12.	4. 12.	18. 12.	18. 12.	tradiční vánoční setkání

**2. Knihovna SPKS je Vám k dispozici!**

Rád bych členům Spolku zdůraznil, všem je k dispozici spolková knihovna. Věnujeme část spolkového rozpočtu na neustálé doplňování knihovny.

Těšíme se na shledání s Vámi v pravidelných dnech – každý 1. a 3. čtvrtek v měsíci, od 16.30 do 17.30 hod.

Knihy půjčujeme i korespondenčně, DVD Vám okopírujeme a po zaplacení poplatku je Vaše na věky.

L. Berka

**3. CO BYLO****3.1 Přednáška 20. 2. 2014 – Oldřich Fencel: Poušť Chihuahua**

V první části nás autor seznámil s povětrnostními a různými přírodními podmínkami v celé oblasti a důvody, proč tomu tak je. Druhou částí byl hodinový film, doprovázený slovem a hudbou, ve kterém jsme si prošli všechny části oblasti a mohli zhlédnout většinu kaktusů, které tam rostou a přežívají často ve velmi tvrdých podmínkách pro život.

Film ukázal nový pohled, jak odborně „projet“ příslušnou oblast, a to nejen pomocí statických obrázků. Přednáška se moc líbila a po skončení proběhla zajímavá diskuse.

= IB =

**3.2 Přednáška 20. 3 2014 – Karekl Pavlíček: Nefalšované Mexiko**

Náplní březnové schůze KKP byla přednáška Karla Pavlíčka, který se v posledních letech vydává v stopách svého otce Pavla Pavlíčka a cestuje za kaktusy do Mexika, což se mu podařilo již devětkrát. Přednášející pojal prezentaci jako reklamu na svůj podnik, totiž průvodcovství po známých a krásných lokalitách středního a severního Mexika. Tato místa pro něj objevili předcházející cestovatelé. Během 60 minut jsme měli možnost zhlédnout 16 „zastavení“ na opravdu nejznámějších místech, která vypravěč obdařený laskavým humorem stručně glosoval: 1. Mammillaria herrerae v. albiflora, Mineral de Pozos, Gua; 2. Mammillaria perezdelarosae a její příbuzné v Aguascalientes; 3. Baja California a její Ferocactusy, Isla Catalina; 4. Echinocactus polycephalus, západní Sonora; 5. Mammillaria z příbuzenstva M. saboe – M. haudeana ve státě Durango a špičková fotografie kvetoucí M. goldii; 6. Echinocactus texensis u Cuatro Cienegas, Coah; 7. Viesca, Coah a Turbinicarpus mandragora;

8. Sierra de la Paila a *Stenocactus multicosatus* u Cuesta La Muralla, Coah; 9. Rayones a *Galeana*, NL; 10. *Astrophytum asterias* u Lucío Blanco; 11. Oblast Dr. Arroyo, NL a *Matehuala*, SLP; 12. Údolí Jaumave, Tam; 13. V noci kvetoucí *Selenicereusy* od Los Peroles, SLP; 14. *Lophophory* a *Strombocactusy* u Peña Miller, Qro; 15. *Echinocactus grusonii* u Pressa de Zimapán, Qro; 16. Termální koupaliště v Tolantongo, Hgo. Tomu, kdo tematiku kaktusového Mexika sleduje, nepřinesla prezentace bohužel téměř nic nového. Viděli jsme květy jarního i podzimního období, ale vzhledem k poněkud nevyrovnané kvalitě fotografií byla přednáška účastníky večerní diskuse v restauraci U tří bojovníků vyhodnocena jako průměrná.

J. Bohata

### 3.3 Pražské sympozium 29. 3. 2014

Na úvod předseda pražského spolku I. Běťák pozdravil přítomné, poděkoval jim za každoroční účast a připomněl, že letošní rok je 50. rokem, kdy vychází náš časopis *Kaktusy* a 20. rokem, kdy je vydáván z Prahy. Vzpomněl také, že celá řada lidí z redakční a vydavatelské rady to táhne také celých 20 let (Vlk, Štembera, Stuchlík, Slaba, Kunte, Gratas, Běťák). Dopolední blok vedl př. Šedivý. Zahájili jsme přednáškou německého hosta (původem z Polska). Dr. Harald Jainta navštívil s manželkou z platně dosud popsaných 91 druhů litopsů na nalezištích celých 87 (JAR a Namibie). Na dvě místa je farmáři nepustili, a tak zbývají již jen dvě místa. Z každého naleziště přednášející předvedl na obrázcích vždy několik rostlin vedle sebe, aby byla možnost udělat si představu o uniformitě či variabilitě taxonu. Fotografie byly velmi kvalitní, vždy zachycovaly okolní přírodu na nalezištích. Ke každému druhu se přednášející jasně vyjádřil, zda jej uznává či kam by jej přiřadil. Na závěr ukázal obal připravované knihy o litopsech na nalezištích (vlastní sbírku nemá). Vynikající a dané téma naprosto vyčerpávající přednáška.

Druhou dopolední přednášku měl opět zahraniční host – manželé Ute a Hans Fröhningovi z Německa. Přednášející Hans nás provedl květy rostlin své velmi rozsáhlé, 40 let budované sbírky. Nejzajímavější a nevídané byly zvláště květy převážně u nás příliš neznámých a nepěstovaných *cereusů* a rovněž tak sukulentů, dosti velkých a také u nás moc nepěstovaných. Skleníky Fröhningových mají výšku 6 m. Všechny obrázky měly vynikající kvalitu a u rostlin byla uváděna i naleziště. Byl to opravdu super zážitek.

Odpolední blok vedl I. Běťák. Začali jsme hlavním letošním hitem, přednáškou manželů Fröhningových v 3D. Manželka Ute všem zájemcům rozdala speciální brýle a bylo instalováno speciální plátno (pronájem plátna stál 2000 Kč). Následoval výklad způsobů fotografování, a potom jsme viděli neskutečnou „vnitřní krásu“ převážně staphelií a huernií, ale i některých jiných sukulentů. Hans fotografuje rostliny 50 let a způsobu 3D se věnuje několik posledních let. Se speciální technikou jsme se dostávali i do nitra květů a viděli jsme milimetrové detaily. Za celý den je fotograf schopen udělat maximálně 8 takových obrázků. Věše bylo promítáno pomocí dvou synchronizovaných projektorů se speciálními předfiltry. Byl to opravdu neskutečný zážitek. Lze jen žasnout, co umějí špičkové vynálezy moderní techniky. Po přednášce Hans ještě 30 minut ochotně odpovídal na dotazy z pléna a vysvětloval principy tohoto unikátního způsobu fotografování a promítání. (Úklid aparatury trval 30 minut.)

V poslední odpolední přednášce nás J. Vích provedl rodem *Wigginsia* na nalezištích v Argentině, Brazílii a Uruguayi, kde byl osobně, a na nalezištích v Kolumbii zprostředkovaně pomocí obrázků přítele. Viděli jsme většinu rostlin tohoto rodu na typových nalezištích i okolní přírodu. Rostliny tohoto rodu jsou většinou dost velké, takže se dají v krajině najít. Řada rostlin kvetla. Zajímavostí tohoto rodu je výskyt velké řady taxonů také v Kolumbii, která je 4000 km vzdálená od hlavních nalezišť, a také zde rostliny rostou v nadmořských výškách kolem 2000–2500 m, oproti 50–200 m v jižní části Jižní Ameriky. Perfektní obrázky a výborný slovní doprovod utvořily tečku za odpoledním blokem.

V předsálí byl umožněn prodej přebyteků literatury a semen (10 prodávajících). Bufet měl kromě piva i slušnou nabídku ostatního občerstvení včetně několika teplých jídel.

Den se vydařil a lidem v plném sálu i předsálí se líbil.

= IB =

### 3.4 Přednáška 17. 4. 2014 – Jiří Kolařík: Kvetoucí Patagonie

Na dubnové schůzi spolku (17. 4. 2014) jsme přivítali pana Ing. Jiří Kolaříka z Brna, seznámil nás se svou návštěvou Patagonie v přednášce *Kvetoucí Patagonie*. Jen na okraj, ing. Kolařík je známou kaktusářskou osobností ze zcela jiné oblasti – v 80. letech spolu s K. Lisalem aktivně působili

v taxonomii a systematice notokaktusů (popsali *Notocactus arnostianus*). Po roce 2000 se aktivně zapojuje do průzkumu jihoamerických vysokohorských kaktusů a kaktusů na okraji zájmu.

Přednáška byla zaměřena na pozorování a vyhledávání stanovišť kaktusů Patagonie, schválně bylo vybráno období, kdy rostliny kvetou a tak jsou snáze k nalezení. Mimo období květu jsou často zatažené pod povrch země anebo zanikají v porostu. Patagonie je velká oblast, kde vzdálenosti mezi vesnicemi nebo farmami jsou značně velké. Turisticky okrajové oblasti jsou z kaktusářského hlediska téměř neprozkoumané. Kdo by jezdil tak daleko, kde neustále fučí ledový vítr, a rostliny jsou ukryté pod zemí. Na severu Patagonie jsme byli seznámeni s několika málo *Gymnocalycii*, která zde rostou, a potom jsme byli zaplaveni mnoha obrázky ze stanovišť typických patagonských kaktusů: *Austrocactus* (*patagonicus*, *philippii*, *bertinii*, *coxii* a další), *Pterocactus* (*australis*, *araucanus*, *skottbergii* a další) a tvrdé *Maihuenie*. Mimo kaktusů jsme měli možnost vidět i kvetoucí skalničky, zemní orchideje a další zástupce místní flóry.

Něco k pěstování: podmínky v zimě v Patagonii jsou tvrdé, zrána i  $-20^{\circ}\text{C}$ , většinou bez sněhu, i když i ten napadne, ale dlouho nevydrží... sublimuje, protože vzdušná vlhkost je nízká... ovšem – většinou svítí slunce, takže tak kolem 10 hod. je už nad nulou a přes den je dále nad nulou... noční bezmračná obloha zase zažene teplotu hluboko pod nulu... a opakuje se to. Cesta se uskutečnila v patagonském jaře, ráno byly teploty často pod nulou, přesto kytky už kvetly, to je asi návod, jak na ně – na jaře v nevytápěném skleníku s teplotami kolem nuly a přes den  $20-25^{\circ}\text{C}$ .

Přednáška se mi líbila a asi nejen mně, po ukončení se diskutovalo (i mimo areál posluchárny).

L. Berka

### 3.4 Zájezd 8.5.2014

Pravidelný termín, státní svátek 8.5., ráno 7 hodin, hlouček netrpělivých lidí na stanici busu před Ženskými domovy, Smíchov, Praha 5. Tak to začalo. Měli jsme domluveny tři návštěvy.

1. Pan Kokora, Sázava. Již po několikáté jsme se byli podívat v této krásné sbírce. Opětovně nezklamala. Nádhera. Obrovský prodej krásných rostlin. Srdce každého koupěchtivého pražáka bylo velice potěšeno.

2. Pan Mejstřík, Třebechovice p. Orebem. Nádherné rostliny! Opravdu nádherné v super stavu, co bylo zajímavé, že různé rody takto krásně rostly vedle sebe.

3. Pan Duben, Jasenná. Nepřestavitelné plocha, kterou zabírají velké foliovníky plné rostlin.

Těmto všem, kteří nás do svých sbírek pustili, tímto vyslovuji velké poděkování, stejně jako účastníkům zájezdu. Celý zájezd se, myslím, povedl, počasí skvělé, nádherné rostliny, ceny přiměřené. Příští rok by mohl být zájezd na 2 dny, nicméně to zatím vypadá, že jsme ovlivněni Novým občanským zákoníkem a jeho výklady. Prostě uvidíme, jedno je jisté = 8.5. 2015 opět někam vyrazíme.

=JV=

## 4. CO BUDE

### 4.1 Výstava 2014 (31. 5.–15. 6.)

Pro 47. výstavu kaktusů a sukulentů pořádanou ve spolupráci s Botanickou zahradou Přírodovědné fakulty Univerzity Karlovy garant vybral a výbor schválil následující záměr:

#### Název expozice

Z mé sbírky sukulentů

Z mé sbírky kaktusů

Rod *Frailea*

Astrophyta v japonském pojetí

To nejhezčí z mé sbírky 2 m<sup>2</sup>

vystavují: Běťák, Brejník, Fejfar, Halbich, Hušner, Jiránek, Kašpar, Quaiser, Šejvl

#### Garant

P. Pavelka

P. Heřtus

L. Berka

V. Roubíček

#### Soutěže

Můj nejhezčí kaktus (garant Kašpar)

Můj nejhezčí sukulent (garant Kašpar)

O nejhezčí exponát celé výstavy – anketa návštěvníků  
(garant Halbich)

Foto z archivu J. Ullmanna

**Výstava otevřena 10–18 hodin**

**Pomoc s propagací výstavy = případné zveřejnění této Tiskové zprávy – předem děkujeme.**

**Tisková zpráva k jarní výstavě kaktusů a sukulentů v Praze 2014.**

Letošní jarní výstava kaktusů a sukulentů, pořádaná Botanickou zahradou Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy a Spolkem pěstitelů kaktusů a sukulentů Praha ve sklenících Botanické zahrady Na Slupi je 53. výstavou pražského kaktusářského spolku od jeho založení (1922). Spolupráce s Botanickou zahradou UK se datuje od roku 1928, kdy zde byla uskutečněna poprvé a letos jde o 47. spolkovou výstavu, konanou v jejích sklenících. Pražské kaktusářství patří tedy k historii Botanické zahrady úctyhodných 86 let.

Výstava nabídne tradiční spolkový program několika rodových tematických okruhů z velkých reprezentačních sbírek členů Spolku, představí i menší kompozice a nabídne poradenskou službu včetně prodeje rostlin, odborné literatury a pěstitelských potřeb a na vyžádání průvodce celou expozicí. Nebude chybět ani dnes již standardní fotografická součást spolkových výstav.

Hlavní cíl výstavy: aktivizovat co nejvíce členů Spolku a co nejlépe propagovat a prezentovat odborné i laické veřejnosti naši zálibu v pěstování kaktusů a sukulentů.

Návštěvníkům bude samozřejmě přístupná stálá expozice kaktusů a sukulentů Botanické zahrady (tradice pěstování sukulentních rostlin je zde dokumentována již od poloviny 19. století).

Botanická zahrada UK (a tedy i výstava kaktusů a sukulentů) je zařazena do pravidelného pražského programu muzejní noci, ta se tentokrát koná 14. června.

Výstava bude otevřena ve dnech 31. 5. až 15. 6. 2014 denně od 10 do 18 hodin.

Spolek pěstitelů kaktusů a sukulentů v Praze (zal. 1922)

## **5. Z HISTORIE SPOLKU XXX. – Osobnosti**

**FRANTIŠEK PAŽOUT** (25. 11. 1909 – 21. 10. 1975) – kaktusář gentleman.

V dnešním třicátém pokračování volného seriálu o historii pražského Spolku bychom rádi připomněli ve všech ohledech výjimečnou a nezaměnitelnou postavou nejen pražského, ale i českého kaktusářského hnutí – inženýra Františka Pažouta. Autor těchto řádek však považuje za nutné vyzdvihnout především jeho činnost publikační – ať už to byly jeho monografické práce o okruhu *Gymnocalycium mihanovichii*, vůdčí spoluautorství na knize o kaktusech z druhé poloviny 20. století nebo jeho záslužná činnost pamětnická. Jeho vzpomínky na A. V. Friče, starou kaktusářskou gardu a kaktusářský život mezi dvěma válkami jsou mnohdy jediným zdrojem informací o tehdejší prvorepublikové zlaté kaktusářské době.

Svou kaktusářskou éru zahájil v patnácti letech podobně jako většina z nás s několika běžnými kaktusy a byl zpočátku takovým kaktusářem samotářem. Když mu bylo okolo dvaceti, objevil pražský kaktusářský svět naplno, začal navštěvovat tehdy vzkvétající Fričovu sbírku ve vile Božince (podle vlastních vzpomínek zde byl poprvé v roce 1929) i speciální pěstírny Zárubovu a Fulínovu. V roce 1934 vstoupil do pražského Spolku a kaktusový život jej naplno pohltil. V krátké době vyrostl ve všeobecně uznávaného odborníka, publikoval, byl jedním ze strůjců znovuoobnovených Kaktusářských Listů i novou krví, tolik potřebnou pro oživení činnosti výboru Spolku. Jeho publikační aktivita byla obrovská; kromě odborných článků, podepisovaných vlastním jménem, používal pro pěsitelskou tematiku pseudonym JusBert nebo zkratky F. P. Po zákazu Kaktusářských Listů v roce 1941 udržuje tenkou nit spolkového života kaktusářskou hlídkou v časopise Přítel zahrad (následující citát naznačuje, s jakými obtížemi se v této činnosti setkával: „*Pan redaktor z Přítelů zahrad mi vyhuboval za přílohu dlouhý článek, ale bude to tam celé. Napříště se však vypojuje dalším věcem, které se nevejdou na stránku...*“). Po válce ve své aktivitě ku prospěchu pražského Spolku i československého kaktusářství nepolevil, spíše naopak. Ve své publikační činnosti se věnoval s velkou pokorou obsáhlejšími tématům, ať už to bylo rozsáhlé pojednání o A. V. Fričovi („*tak jak to může učinit pouhý amatérský milovník kaktusů, který Friče poznal osobně teprve v roce 1935 a který je odkázán jen na kusé informace články a pojednání*“) nebo práce o jeho oblíbených gymnokalyciích z Gran Chaca.

Po opětovném zániku Kaktusářských Listů v roce 1953 svou publikační činnost, zaměřenou především na kaktusovou rubriku v časopise Živa (kde byl členem redakční rady), korunoval spolu s J. Valníčkem a R. Šubíkem v roce 1960 úspěšnou knihou o kaktusech, která se dočkala nejen druhého vydání, ale i zahraniční mutace. Samostatnou kapitolou je jeho autorský podíl na vydávání Fričian, které vycházely od roku 1962 v Olomouci a dávaly prostor k obsáhlejšími odbornými studiím, týkajícím se především fričovského odkazu. Ve Fričanách (a předtím v Kaktusářských Listech) publikoval také nové popisy rostlin, především z okruhu *Gymnocalycium mihanovichii/fridrichii*, předmětu jeho mimořádného zájmu. Svě místo měl i v redakční radě a autorském kádru celostátního časopisu Kaktusy už od jeho prvního ročníku v roce 1965.

Byl neúnavným lektorem na členských schůzích, jeho přednášky přinesly vždy nějaké nové překvapení vyplývající mnohdy z jeho další vášně, odvozené, jak jinak, z kaktusů – fotografování a filmování. Po zásluze je čestným členem pražského Spolku.



Jeho odborné znalosti přesáhly hranice českého kaktusářství, od šedesátých let 20. století byl členem prestižní mezinárodní Organizace pro studium sukulentních rostlin (I.O.S.).

Zajímavá a typická je také historie sbírky kaktusů tohoto po celý život městského člověka – po již zmíněných začátcích, které nejsou nijak blíže zdokumentovány, pěstoval své rostliny na přelomu třicátých a čtyřicátých let 20. století ve vokovické pěstírně B. Polanského, který „umožnil amatérům umístit své sbírky v jeho pařeništích a přezimovat ve skleníku, takže zde mohly vzniknout ideální speciální malé sbírky, čítající až 15 pařeništních oken ..., zde jsem mohl absolvovat stádium záliby v mizejícím Mexiku, zahájit studium hybridizace některých druhů a rodů. Rovněž má speciální záliba v rostlinách okruhu *Gymnocalycium mihanovichii* se rozvinula již v tomto období...“. Svoje kaktusy však musel mít stále na očích, a tak i v této době jich část pěstoval v předokenním skleničku svého holešovického bytu. Později, po zániku Polanského pěstírny, kaktusy přechovával na různých místech, základ sbírky však stále v málo vyhovujících podmínkách terasy holešovického činžáku. Druhého vrcholu sbírka dosáhla okolo roku 1960 v pronajatém strašnickém skleníku podniku Sady lesy, zahradnictví, kde F. Pažout působil v dnes již legendárním společenství známých pražských kaktusářů PAPABOLIS.

Pak přišla dlouhá a nevléčitelná choroba, která jeho kaktusářskou éru předčasně ukončila.

F. Pažout zemřel ve svých 66 letech a jeho memento je dodnes živé: „*Chraňte si svůj kout, ať je u řeky, u akvária, na zahradě, v pařeništi, za oknem vašeho bytu, nad herbářem nebo kdekoliv jinde. Vždyť vám dává lék nad jiné vzácný: spokojenost.*“

Na začátku tohoto skromného pokusu o připomenutí života jednoho z nevýznačnějších pražských kaktusářů všech dob jsme F. Pažouta označili jako kaktusáře gentlemana. Tato charakteristika jej vystihuje zcela přesně. Za všechny, kteří jej blíže poznali, citujme R. Šubíka: „*Pažout byl jeden z nejlepších kaktusářů, které jsem kdy poznal. To byl fakt nejlepší člověk, ten neměl chybu. Vše bral poctivě, co slíbil, to se muselo splnit...*“.

Ing. František Pažout vystudoval ČVUT a pracoval jako vynikající odborník, specialista na železnici, na Ministerstvu dopravy. Přednášel také na Vysoké škole dopravní. vř



F. Pažout a jeho dvě vášně – kaktusy a jejich fotografování



Ve strašnickém skleníku s dalšími členy PAPABOLISu J. Boubelou a V. Štorem (1961)

## 6. Příspěvky do Věstníku posílejte na adresu:

Jiří Vařečka, Na Šabatce 2045/5, 143 00 Praha 412, e-mail: [jiri.varecka@seznam.cz](mailto:jiri.varecka@seznam.cz)

předseda SPKS : Ing. Ivan Běťák, Pod Lesem 27, 143 00 Praha 412, e-mail: [betak@mbox.vol.cz](mailto:betak@mbox.vol.cz)

<http://www.spks.cz/>

<https://www.facebook.com/SPKSPraha>

**Těšíme se na setkání na naší výstavě  
a nezapomeňte, po prázdninách máme pokračování.**